

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ШАРОИТИДА ФАОЛ ЁШЛАРНИ ЎҚИТИШ ВА ТАРБИЯЛАШНИНГ БАЎЗИ ЖИХАТЛАРИ

Равшан Хидоят

ЖизПИ “Иқтисодиёт ва менежмент” кафедраси доценти, и.ф.н

Назира Хамроева

А.Қодирий номли ЖДПУ “Педагогика таълими назарияси” кафедраси ўқитувчиси

Аннотация: Янги Ўзбекистон шароитида фаол ёшларни тарбиялаш муаммоси педагогик, сиёсий, социологик, фалсафий, тарихий, маданий, психологик ва ҳуқуқий ёндошувлар асосида ҳар жиҳатдан ўрганишни тақазо этмоқда. Учинчи ренносанс пойдеворини қурар эканмиз фаол ёшларимиз – замонавий, креатив, мустақил фикрлайдиган, юксак билимли, касб-ҳунарни пухта эгаллаётган, интеллектуал салоҳияти нисбатан юксак, ҳар қандай вазиятда ҳам масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир бўлган, ғайрат-шижоатли, ватанпарвар, баркамол шахс бўлмоғи керак.

Калит сўзлар: Фаол ёшлар, мустақил фикр, юксак билимли, мустақил фикрловчи, масъулиятли, интеллектуал салоҳиятли, ватанпарвар, баркамол, сиёсий етук.

Маълумки, сўнги йилларда ёшларимизнинг ижтимоий фаоллиги, халқимиз ва Ватанимиз тақдирига дахлдорлик ҳисси тобора кучайиб бормоқда, эркин, ҳуқуқий демократик давлатни барпо этишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини кўшмоқда. Янги Ўзбекистон шароитида фаол ёшларни тарбиялаш муаммоси педагогик, сиёсий, социологик, фалсафий, тарихий, маданий, психологик ва ҳуқуқий ёндошувлар асосида ҳар жиҳатдан ўрганишни тақазо этмоқда.

Кўплаб изланишлар жараёнида мазкур жиҳатларнинг бази қирралари таҳлил қилинди ҳамда фаол ёшларни тарбиялаш технологияларининг ёшлар сиёсатида қўлланилиши давлат ва жамият бошқаруви маҳсулдорлиги ва самарадорлигини оширишга, ёшлар ҳуқуқий ва сиёсий маданиятини шакллантиришга хизмат қилиши ҳар жиҳатдан илмий асослаб берилмоқда.

“...Биз ёшларга доир давлат сиёсатини ҳеч оғишмасдан, қатъият билан давом эттирамиз. Нафақат давом эттирамиз, балки бу сиёсатни устувор вазифа сифатида бугун давр талаб қилаётган юксак даражага кўтарамиз. Сизларнинг замонавий билим ва касб-ҳунарни эгаллаб, ҳаётда ўз мустақил ўрнингизни топишингиз, бахтли бўлишингиз учун давлатимиз ва жамиятимизнинг бор куч ва имкониятларини сафарбар этамиз”(1), - деб таъкидлаган эди Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев.

Янги Ўзбекистон шароитида Учинчи ренносанс пойдеворини қурар эканмиз фаол ёшларимиз – замонавий, креатив, мустақил фикрлайдиган, юксак билимли, касб-ҳунарни пухта эгаллаётган, интеллектуал салоҳияти нисбатан юксак, ҳар қандай вазиятда ҳам масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир бўлган, ғайрат-шижоатли, ватанпарвар, баркамол шахс бўлмоғи керак.

Бугунги кунда мамлакатимизда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг “Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги Қонуни ёшларимизнинг эзгу ташаббусларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантиришда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Фаол ёшларни тарбиялашни ҳар жиҳатдан кўриб чиқаётганда, сиёсий коммуникация, сиёсий етакчилик каби тушунчалар ва технологияларни ҳам инобатга олиш, амалиётда изчил қўллаш, қолаверса, демократлаштириш жараёнлари динамикасини ҳисобга олиш мақсадга мувофиқдир.

Ҳозирда, фаол ёшларни тарбиялашнинг энг самарали, ижтимоий-иқтисодий соҳа билан боғлиқ усулларида бири – ёшлар билан доимий мулоқот олиб бориш, уларнинг бандлигини таъминлаш, ҳаётда ўз ўрнини топиши, жамиятнинг муносиб аъзоларига айланиши, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашдир. Юртимизда барча ҳокимлик идоралари, Олий Мажлис палаталари аъзолари бўлмиш депутатлар ва сенаторлар, суд-ҳуқуқ соҳаси раҳбарларининг ёшлар билан очик мулоқотлар олиб бориши ижобий анъанага айланиб бормоқда.

Фаол ёшларни тарбиялаш жамиятнинг сиёсий маданиятига у ёки бу даражада таъсир кўрсатади. Ўзбек халқининг сиёсий маданияти қуйидаги ўзига хосликлар билан ажралиб туради: 1) Демократик кадриятларга қодирлик ва мойиллик; 2) Замонавий демократик давлатнинг дунёвий принципларига асосланиши.

Президентимиз томонидан барча ёшларни бир ташкилотга “ихтиёрий-мажбурий” асосда бирлаштириш керак эмас, аксинча, уларни орзу-интилишлари, ҳаётий ва касбий қизиқиш доираси, ижтимоий мақсадлари бўйича уюштиришга асосланган, мамлакат ёшларининг тоифа ва гуруҳларини қамраб оладиган, уларни демократик принциплар асосида бирлаштирадиган Ўзбекистон ёшлар иттифоқини ташкил этиш ҳақидаги таклифлари фаол ёшлар томонидан тўлиқ қўллаб қувватланди.

Мамлакатимизда ўтказилаётган демократик сайлов тизими ҳам фаол ёшларни тарбиялаш учун кўплаб шароит яратиб бермоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 12 июлдаги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари, сиёсий партиялар ҳамда Ўзбекистон Экологик ҳаракати вакиллари билан бўлиб ўтган видео селектор йиғилишидаги маърузасида Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси биносига ёшлар эркин кириб чиқадиган муҳит ва шароитларнинг яратилиши зарурлиги, уларнинг қонун қабул қилиш жараёнларидан бошлаб, партиялар ўртасида рақобат бўладиган мажлис ва тортишувларни ўз кўзи билан кўриши қолаверса депутатлар билан мулоқот қилиши лозимлиги ҳақида тўхталиб ўтган эди.

Ушбу таклифдан кейин Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги Қонунчилик муаммолари ва парламент тадқиқотлари институтининг тегишли қарори асосида “Ёш қонуншунослар клуби” тузилди. Клуб институт ходимлари, Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Ёшлар масалалари бўйича комиссияси, сиёсий партияларнинг “Ёшлар қаноти” аъзолари, олий таълим муассасалари талабалари ва иқтидорли ёшлар вакиллари билан иборат(2).

Президентимиз томонидан жойларда қилинаётган маърузаларда Ўзбекистон ёшлар иттифоқи давлат ва жамият учун раҳбар кадрларни тайёрлаб берадиган ўзига хос марказ бўлиши, замонавий тилда айтадиган бўлсак, ёшлар учун “ижтимоий лифт” вазифасини бажариши, билимли, ташаббускор ва ташкилотчи, фидойи ёш раҳбарларнинг кадрлар захирасини яратиши кераклигини таъкидлаб, айтиш мумкин бўлган мақсадда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат бошқаруви академияси қошида Ёшлар муаммоларини ўрганиш ва истиқболли кадрларни тайёрлаш институти(3)ни ташкил этиш зарурлиги алоҳида таъкидланган эди.

Ҳозирга келиб Ўзбекистондаги ёшлар оммавий ахборот воситалари нафақат ёшлар сиёсати субъекти, балки унинг объекти ҳамдир. Чунки улар ижтимоий-сиёсий жараёнларни таҳлил қилувчи, жамоатчилик фикрини шакллантирувчи, йўналтирувчи фаол ёшларни тарбиялашнинг муҳим ва таъсирчан воситаси ҳисобланади.

Бугунги кунда дунёнинг етакчи таълим муассасаларида таҳсил олаётган ёшлар фаолларидан замонавий педагогик технологиялар бўйича мутахассислар тайёрланмоқда. Бунда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат бошқаруви академияси қошида Ёшлар муаммоларини ўрганиш ва истиқболли кадрларни тайёрлаш институти фаолияти муҳим аҳамият касб этмоқда. Табиийки, ёшларни дунёнинг энг етакчи университетлари,

илмий марказларида давлат ҳомийлигида ўқитиш, малакасини оширишни кўпайтириш мақсадга мувофиқдир.

Албатта, бугунги кунда ҳам эришилаётган ютуқлар билан бирга ўз ечимини кутаётган муаммолар, камчиликлар ҳамда буларни бартараф этиш йўллари ҳақида ҳам сўз юритмай иложимиз йўқ. Ушбу масалада, Президентимизнинг 2018 йилнинг 29 июнидаги Ўзбекистон ёшларига йўллаган байрам табриги биз учун муҳим дастуриламал бўлиши лозим.

Биринчидан, ёшлар билан доимий ишлаш, бевосита мулоқот қилиш ўрнига дабдабали тадбирлар ўтказиш, кампаниябозликка берилишдек ярқисиз иш усулидан ҳали ҳам қутилганимиз йўқ.

Иккинчидан, ёшларнинг ҳаётий муаммоларига янада кўпроқ эътибор қаратиш, орзу интилиш ва ташаббуслари, инновацион ғояларини қўллаб-қувватлаш давлат идораларининг энг муҳим вазифаси бўлиб қолиши лозим.

Учинчидан, ёшлар орасида тадбиркорликни кенг ривожлантириш учун Ёшлар тадбиркорлиги ҳудудлари, Ёшлар инновацион технопарклари ташкил этиш ҳамда Ўзбекистон Фанлар академиясига қарашли илмий лабораториялар ва марказлар қошида ёш олимларнинг илмий тадқиқотларини йўлга қўйиш каби ишлар Янги Ўзбекистон учун ўта долзарб масаладир.

Тўртинчидан, “Ёшлар-келажагимиз” Давлат дастури доирасида Ўзбекистон ёшлар иттифоқи негизида ташкил этилган махсус жамғарма орқали мамлакатимиз иктисодиётига замонавий технологияларни қўллаш, ёшларни бу жараёнга кенг жалб этиш ўта муҳимдир.

Бешинчидан, диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, “оммавий маданият” каби таҳтидлар инobatга олинган ҳолда хушёрлик ва огоҳликни янада ошириш, билиб билмай жиноятга қўл урган, тўғри йўлдан адашган, ўз қилмишидан чин дилдан пушаймон бўлган ёшларни кечиритиш ва тинч ҳаётга қайтариш лозим. Бу эса, жамиятимизда соғлом, барқарор ижтимоий муҳитни, инсонпарварлик тамойилларини мустаҳкамлаш йўлидаги муҳим кадам албатта.

Олтинчидан, чет элларда ўқиб, меҳнат қилаётган ёшларнинг билими ва имкониятларини юртимиз равнақи йўлида бирлаштириш, ёшларимизнинг дунёнинг олис ва яқин мамлакатларидаги тенгдошлари билан самарали мулоқот, дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари ўрнатиши ўта зарур.

Хулоса қилиб айтганда, мамлакатимизда амалга оширилаётган барча саъй-ҳаракатлар ёшларимизнинг мамлакат истиқболи учун масъулиятини ўз зиммасига олишга қодир бўлиб шаклланиши қолаверса Ватан туйғусини чуқур англайдиган, иродаси мустаҳкам бўлиб камол топишларига хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

Фодаланилган адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон ёшларига байрам табриги. 2018 й. 29 июнь. // Ўзбекистон Республикаси Президентининг расмий веб-сайти – www.president.uz.
2. Ёш қонуншунослар клуби ташкил этилди. 2018 й. 5 апрель // Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги (ЎЗА)нинг веб-сайти – www.uza.uz.
3. Ёшлар иттифоқи том маънода ёшлар манфаатини ҳимоя қиладиган, орзу умидлари, иқтидор ва салоҳиятини рўёбга чиқара оладиган тизим бўлади. 2017 йил 23 июль // www.uza.uz.
4. Қолқанов Н. Замонавий шароитда сиёсий етакчи имижининг шаклланиш жараёни. – Тошкент, 2018 й.

5. Хидоят, Р., Хакимов, О., & Исакобулов, Р. Ю. (2016). Духовная просвещенность руководителя: проблемы и их решения. *Молодой ученый*, (7-2), 96-99. вации”. Тошкент 22 апреля 2021г.
6. Хидоят, Р., & Тўхтаев, З. (2022). НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ НОВОЙ УЗБЕКСКОЙ ЭКОНОМИКИ. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 35.
7. ХИДОЯТОВ, Р. (2023). МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИНГ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШ ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА МУҲИМ ОМИЛ.

